

Ahlâk - Etik Ayrımı

Prof. Dr.-Ing. Şenel ERGİN

İnsanlar neden güvenilmez oldu..

İnsan insana, Müslüman Müslümana neden güvenmez..

Kamu alanında bir insan çevresindeki kendi benzeri diğerlerinden neden her beklenmezi bekler oldu..

İnsanları eskiden birbirleri için daha güvenilir kılan “şey” neydi ve bu “şey” şimdi neden kayboldu..

Eminim bu satırları okuyan pek çoğunuz gibi ben de durumu, Ahlâk Kavramı'nın anlam gücünü kaybetmiş olmasına bağlamaktayım.

Benim gençliğimde dilin günlük kullanımında bir tek Ahlâk sözcüğü vardı ve bizler bu sözün nereden kaynaklandığını sıradan-doğal bir yaşam bilgisi olarak iyi bilirdik; bilginin menşei üzerine de kaygılanmazdık.

Sonraları “Etik” sözcüğü geldi, kimilerine göre Ahlâk'ın kızkardeşi olarak, kimilerine göre Arapça olan öteki sözcüğün, Türkçeleştirilmiş Latince karşılığı olarak..

Sonraları Etik sözcüğünün verimini görmeye başladık:

tanımlanan iş koşullarına “Çalışma Etiği”,

Doğa'nın korunması anlayışına “Çevre Etiği”,

sağaltım birimlerinde hasta insanlara gösterilmesi gereken doğru bakım ve özene “Tıp Etiği”,

fiziki planlamanın amaçlanan “doğru” icrasına “Planlama Etiği” denmeye başlandı.

Özünde bunların tamamı iş koşullarının teknik tanımının felsefeye bulanmış yazılımından ibaretti.

Her çalışma alanı ya da yönetim birimi kendi felsefesine uygun çalışma koşulları oluşturabiliyor ve kendi egemenlik alanında yeni bir “Etik” geçerli olabiliyordu. Oluşturulan yeni gerçekliğin içine doğanlar için bu ikili tanımlama, Ahlâk – Etik ayrımı sıradan herhangi bir durum, gerilik-ilerilik, geçmiş ve güncel tanımlamalar, Arapça – Türkçeleştirilmiş Türkçe sözcükler gibi algılanır oldu.

“Dilini bozarsan altbeyinle – geçmişinle bağını koparırsın; düşünebilme yeteneğin yaralanır; giderek benliğin kolay etkilenebilir ve yönlendirilebilir olur” gibi konular üzerinde konuşulamaz oldu.. ya da giderek daha az konuşulabilir oldu..

Ben Yahudi Aklının çalışma biçimini izler ve mekanik bir işlerlik olarak çok beğenirim, takdir ederim. Çok uzun vadeli plan yapabilir, soğuk kanlı işlevsel olabilir.. sanki duyguları yokmuş gibi, nefsi yokmuş gibi.. Bir sorunun arkasına takılarak ve sistem kurarak, o sorun nasıl izlenir ve çözülür.. ben bu akıldan öğrendim.

Ve.. sonuç durum olarak, Ahlak sözcüğünün önemi azaldı, anlam alanı daraldı. Kamu alanı kapsamında sosyal alan tümüyle Etik sözcüğünün hegemonyası altına alındı. Bu sözcük de Yahudi Akli'nin egemenliğindeki Modernist Epistemoloji'nin yönlendirmesine bağlı olarak işlevselliğini sürdürmekte..

İdeolojiye bulanmış bilimsel bilgi neyi hedeflemişse, Etik'in dili ona uyarlanmış olarak işlevselleşmeye başlar. En karakteristik özelliği değişken olmasıdır.

Yazının başında duran yakarış cümlelerinin nedeni budur. İnsanların tutum ve davranışları ağırlıklı olarak Etik temelli olursa, onlara güvenilemez, çünkü duruma göre değişecektir.

Bunun en çarpıcı örneğini Hukuk Sistemi'nde görürüz. Bu konunun uzmanları da avukatlar ve savcılardır.¹ Duruma göre önce karar (su-i zan) verilir, sonra delil aranır. (bunun bir nedeni olmalıdır). Sonra da yalan tanıklık, sahte evrak düzenleme gibi karara uyarlı belge düzenlenir. Yalan tanıklık, sahte evrak düzenleme derken öyle büyük olayları amaçlamıyorum. Basit bir boşanma davasında da olabilecek şeylerden söz ediyorum. İnsanların düşüncelerinden, kararları insanların vermiş olmasından ve bu kararları verirken dayandıkları sağlam bir zemin olmamasından söz ediyorum. Bunu hepimiz biliyoruz. Çok uzun yıllar Etik Kavramı'yla birlikte yaşıyoruz; her birimizin yeterince deneyimi oldu. İnsanın yaşam temeliyle oynanabilir olmasından; ideoloji kıvamına ulaşmış her düşüncenin, düşünülmüş her yaşam felsefesinin bu temele el atmış olmasından söz ediyorum.

Yahudi Akli bir tek Hak Dini İslâm'a ve onun en temel kavramlarından biri olan Ahlâk Kavramı'na el atamazdı.. onu da Etik Kavramı'yla değiştirdi..

Ahlâkın kuralını insan koymaz. Daha mutlakdır.

Ahlak insanlararası ortak bir erdemdir. İnsan topluluklarında yaşam ve eylem sınırını belirler. Bütünün niteliğini tanımlar ve bu bütünlükten toplum ve topluluk kavramlarına da ulaşmak zor ve belirsiz bir durum olmaz. Etik ise özünde dağılmış olmayı tanımlıyor ve bunu meşru kılıyor. Herkesin ve her bilgi üretme alanının Etiği yapılabilir; bu bilgiyi içselleştirmek ise parçalanmanın motor gücünü oluşturmuştur..

Ahlâk birdi..

Etik neredeyse bireyselleşti.

İnsanlar kendilerince bir şeyi "etik bulmuyor", etik olmadığına karar verebiliyor..

Etik sözcüğünü dillerinden düşürmeyenler aslında, yaşadıkları topraktan kökleri en fazla kopmuş insanlar; kendilerine sürekli mesnet arayanlar; bilge ve bilgi sahibi olanların, kalbinin farkında olup aklını kullanabilenlerin dışındakiler; kendilerine entelektüel denilenler; arada derede yaşayanlar; kendilerinin dünya vatandaşı olduğunu sananlar; bir mekânda yaşarken, ekmeğini ve geleceğini öteki mekânlarda yaşayanlara yaşadıkları mekânın fiziki kaynak ve değerleriyle hizmet ederek kazananlar ya da kazandığını sananlar..

Özetle görünüşte, Ahlâk ya da modern versiyonu ile Etik kavramları insanlararası iletişim ve etkileşimde gerçek ve hukuki ilişkileri düzenleyen önemli iki kavram gibi duruyor. Bunlar üzerinde bilgi sahibi olmak yaşamsal değerde olabilir.

Önerim şudur: kalben inanarak **"La İlahe İllallah, Muhammedün Resulullah"** - **"Allah'tan başka İlah yoktur. Hz. Muhammed (s.a.v.) Allah'ın Peygamberidir"** diyebilen ihlas sahibi dünya Müslümanlarının / bizlerin, bundan böyle dillerimizden günlük kullanımda "Etik" sözcüğünü çıkarmayı denemek olmalıdır; bu sözcüğün dildeki günlük

¹ Elbette Savcı ve Avukatların tümünden, meslek karakteristiği olarak, söz etmiyorum. Sözümleri ettiklerim çürük elmalar ve Hukuk Sisteminde bunun gerçekleşebiliyor olmasıdır.

kullanımını Latin kökenli inanç erbabına bırakmak doğru olacaktır. Bizim dilimizin sözü Ahlâk sözcüğüdür, bunun da kaynağının nerede olduğunu her Müslüman bilir.

Bir bilme alanı olan Bilim’de kullanıldığı biçimiyle ve yukarıda sıralanan isim tamlamalarına gelince.. ilgili bilgi üretme alanlarında murat edilen amaca uyarlı yeni terimlerin üretilmesinin kesinlikle zor olmayacağını da söylemek isterim. Yeter ki insan aklı bunu yapmayı istesin..

Kur’an’ın temel kavramlarından biridir AHLÂK Kavramı, ki Ahlâk’ın özünün de HAYA olduğu söyleniyor. Yani ortak iletişim dili ARAPÇA olan Hak Dini İslâm’ın temel kavramlarından biridir.²

Kısaca.. modern aklın konuyu anlama ve kavrama sıkıntısı varsa ikna edici bilgiye KUR’AN Dili – ortak dilimiz ARAPÇA üzerinden ulaşılabilir.

Bir bilme alanı olarak İlâhiyat’ın - Teolojinin ürettiği bilgi açık.. Bilgi ortada duruyor, sadece ona ulaşabilmeyi başarmak gerekiyor..

Yani İngilizce’yi ortak dünya dili mertebesine ulaştırma çabalarını, dünya Müslümanlarını/bizleri bu bilgiye ulaşmaktan alıkoyma çabaları olarak da anlamak mümkündür.

² Hatta bu konuda yazar ve Nihayet Dergisi’nin Genel Yayın Yönetmeni Fatma Barbarosoğlu, 29 Mayıs 2017 tarihli Yenişafak Gazetesi’nde “Yanlış soruların doğru cevabı olmaz!” başlıklı yazısında **Kişinin dindar olmadığı halde ahlâklı olabileceğine değindikten sonra, düşüncesini kesin sözle dile getiriyor: “Ahlâkın olmadığı yerde din yoktur.”**

<http://www.yenisafak.com/yazarlar/fatmabarbarosoglu/yanlis-sorularin-dogru-cevabi-olmaz-2038154>

erişim:08.06.2017